

ЦИФРОВІЗАЦІЯ РИНКУ АЗАРТНИХ ІГОР: НОВІ МОЖЛИВОСТІ ТА ВИКЛИКИ ДЛЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

DIGITALIZATION OF THE GAMBLING MARKET: NEW OPPORTUNITIES AND CHALLENGES FOR STATE REGULATION

У статті розглядаються результати аналізу впливу цифровізації на індустрію азартних ігор, розкриваючи як можливості, так і виклики, що виникають у цій швидко розвиваючійся галузі. Визначено, як технологічний прогрес, включаючи використання штучного інтелекту, блокчейну, та інновацій в області віртуальної реальності, трансформують способи, якими люди сприймають та беруть участь в азартних іграх. Особлива увага приділяється розширенню ринку через глобалізацію, підвищенню доступності ігор, та інноваціям у гральних продуктах. Стаття також звертає увагу на складні завдання, з якими стикаються державні регулятори у контексті цифровізації. Розглядаються ключові виклики, такі як потреба в захисті прав споживачів, боротьба з шахрайством та злочинністю, регулювання міжнародного ринку, та запобігання залежності від азартних ігор. Автор наголошує на важливості пошуку балансу між сприянням інноваціям та забезпеченням справедливого та безпечного ігрового середовища. Результати проведеного дослідження представляють собою цінний вклад у розуміння динаміки цифрового ринку азартних ігор та важливості адаптації державного регулювання до цих нових умов. Вони будуть корисними для політиків, експертів у сфері азартних ігор, а також для академічної спільноти, яка цікавиться впливом цифрових технологій на різні сфери бізнесу та суспільства. Крім того, стаття розглядає важливість збору та аналізу даних у цифровому просторі азартних ігор. Автор підкреслює, як інформаційні технології можуть бути використані для персоналізації ігрового досвіду, оптимізації маркетингових стратегій та підвищення рівня безпеки та чесності ігор. Значна увага приділяється також етичним питанням, пов'язаним зі збором та використанням даних користувачів, а також необхідності захисту їхньої приватності. Стаття закликає до активного діалогу між різними зацікавленими сторонами, включаючи уряди, регуляторів, операторів азартних ігор та споживачів, з метою розробки ефективних та гнучких регулятивних рамок. Автор підкреслює, що такий підхід дозволить не лише відповідати на сучасні виклики, але й сприяти сталому розвитку цифрового ринку азартних ігор.

Ключові слова: цифровізація, азартні ігри, державне регулювання, штучний інтелект, інновації, блокчейн.

The article examines the results of an analysis of the impact of digitization on the gambling industry, revealing both the opportunities and challenges that arise in this fast-growing industry. It identifies how technological advances, including the use of artificial intelligence, blockchain, and innovations in virtual reality, are transforming the ways in which people perceive and participate in gambling. Special attention is paid to the expansion of the market through globalization, increasing the accessibility of games, and innovation in gaming products. The article also draws attention to the complex challenges faced by state regulators in the context of digitalization. Key challenges are addressed, such as the need to protect consumer rights, fight fraud and crime, regulate the international market, and prevent gambling addiction. The author emphasizes the importance of finding a balance between promoting innovation and ensuring a fair and safe gaming environment. The results of the conducted research represent a valuable contribution to understanding the dynamics of the digital gambling market and the importance of adapting state regulation to these new conditions. They will be useful for policymakers, gambling experts, and the academic community interested in the impact of digital technologies on various areas of business and society. In addition, the article examines the importance of data collection and analysis in the digital gambling space. The author emphasizes how information technology can be used to personalize the gaming experience, optimize marketing strategies, and increase the level of security and integrity of games. Considerable attention is also paid to ethical issues related to the collection and use of user data, as well as the need to protect their privacy. The article calls for active dialogue between various stakeholders, including governments, regulators, gambling operators and consumers, with the aim of developing an effective and flexible regulatory framework. The author emphasizes that such an approach will allow not only to respond to modern challenges, but also to contribute to the sustainable development of the digital gambling market.

Key words: digitalization, gambling, state regulation, artificial intelligence, innovation, blockchain.

УДК 346.7

DOI <https://doi.org/10.32782/pma2663-5240-2023.37.20>

Шестаковська Т.Л.

доктор наук з державного управління,
доцент, ректор
Чернігівський інститут інформації,
бізнесу і права ЗВО «Міжнародний
науково-технічний університет
імені академіка Юрія Бугая»

Постановка проблеми. У сучасному світі цифрові технології революціонізують численні індустрії, і ринок азартних ігор не є винятком. Цифровізація азартних ігор є важливим феноменом, що привертає увагу як споживачів, так і регуляторів. Із зростанням популярності онлайн-казино та інших форм цифрових азартних ігор, важливо розуміти, як ці зміни впливають на споживачів, операторів, та на саму структуру галузі. Швидкий розвиток технологій, таких як штучний інтелект, блокчейн та вір-

туальна реальність, відкриває нові можливості для азартних ігор, роблячи їх більш захоплюючими та доступними. Цифрова ера змінює поведінку споживачів, які все більше віддають перевагу онлайн-форматам через їх зручність та доступність. Зростання цифрового ринку азартних ігор вимагає ефективного регулювання для запобігання шахрайству, забезпечення чесності ігор та захисту вразливих груп населення. Азартні ігри є значним сегментом світової економіки, і їх цифровізація може мати

великий вплив на економічний розвиток, створення робочих місць та генерацію податкових доходів. Цифровізація азартних ігор порушує питання про відповідальність ігрових компаній, захист особистих даних та проблеми залежності. Розглядаючи ці аспекти, стає зрозуміло, що цифровізація ринку азартних ігор є важливою темою для обговорення, яка вимагає уваги як з боку держави, так і суспільства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Багато науковців присвятили свої дослідження аналізу грального бізнесу в контексті економіки. Серед вчених, які детально розглянули різноманітні аспекти цього напрямку, можна відзначити таких авторів, як В. Висоцька, Г. Дюба, О. Іванов, Є. Ізюмов, А. Казбеков, А. Карпов, Д. Мулявка, В. Опанасенко, Н. Петричко, С. Рябчук, Р. Севостьянов, А. Сохан та В. Шевцову, серед інших.

Мета статті полягає у всебічному аналізі впливу цифровізації на ринок азартних ігор та виявленні ключових викликів та можливостей, що виникають перед операторами, споживачами та державними регуляторами в цій змінюваній сфері.

Виклад основного матеріалу. Розширення ринку азартних ігор завдяки цифровізації є одним з найбільш значущих явищ у цій галузі за останні декілька років. Цифровізація відкрила нові шляхи для розвитку індустрії, впливаючи на різні аспекти ринку:

1. Глобальний доступ та розмаїтість аудиторії. Онлайн-платформи дозволяють людям з усього світу брати участь в азартних іграх, незалежно від їх географічного розташування. Це не тільки збільшує потенційну клієнтську базу для операторів, але й сприяє культурному обміну та різноманітності в гральній індустрії.

2. Інновації в продуктах. Цифрові технології дозволяють створювати більш інтерактивні, різноманітні та інноваційні ігри. Наприклад, використання віртуальної та доповненої реальності в азартних іграх створює новий рівень залучення та іммерсивного досвіду для гравців.

3. Підвищення конкуренції. Цифровізація відкриває ринок для нових компаній, стимулюючи конкуренцію. Це, в свою чергу, веде до покращення якості сервісу, ігрових продуктів та маркетингових пропозицій.

4. Персоналізація досвіду. Завдяки аналізу даних, онлайн-казино можуть пропонувати персоналізований ігровий досвід, адаптований під переваги конкретних гравців. Це включає індивідуалізовані промоакції, ігри та бонуси.

5. Легкість доступу та зручність. Цифрові азартні ігри доступні 24/7, забезпечуючи гравцям зручність та можливість грати в будь-який

час і з будь-якого місця, що значно розширює ринок.

6. Соціальна інтеграція та гейміфікація. Багато онлайн-казино інтегрують соціальні елементи, такі як чати та турніри, для залучення гравців. Гейміфікація, використання елементів гри в неігрових контекстах, також додає нові виміри до азартних ігор.

7. Підвищення відповідальності. Онлайн-платформи можуть використовувати алгоритми для виявлення та запобігання залежності від азартних ігор, пропонуючи інструменти самовиключення та встановлення лімітів на ігрову активність [1-2].

Розширення ринку азартних ігор через цифровізацію представляє собою значний потенціал для зростання та інновацій, але також вимагає відповідального підходу з боку операторів та регуляторів для забезпечення справедливої та безпечної ігрової середовища.

Інновації у гральних продуктах, особливо у контексті цифровізації азартних ігор, відіграють ключову роль у розвитку індустрії. Цифрові технології не тільки змінюють способи, якими люди грають в азартні ігри, але й відкривають нові можливості для створення ігор. Ось кілька ключових аспектів інновацій у гральних продуктах:

Використання Штучного Інтелекту (ШІ). ШІ може бути використаний для створення більш персоналізованого ігрового досвіду. Штучний інтелект може аналізувати поведінку гравців і на основі цього пропонувати ігри, які найбільше відповідають їхнім інтересам та вподобанням.

Блокчейн та криптовалюти. Використання технології блокчейн та криптовалют в азартних іграх забезпечує вищий рівень безпеки та прозорості. Це дозволяє гравцям вести операції безпечно і анонімно, а також гарантує справедливість ігор.

Віртуальна та доповнена реальність (VR/AR). Ігри з використанням VR та AR забезпечують гравцям більш іммерсивний та інтерактивний досвід. Це дозволяє створювати глибше занурення в ігровий процес, наближаючи віртуальні казино до реальності [3].

Ігри з живими дилерами. Цифровізація дозволяє інтегрувати живих дилерів у онлайн-ігри, що робить ігровий досвід більш реалістичним та соціально залученим. Це особливо привабливо для гравців, які віддають перевагу традиційному казино.

Мобільні ігри. Розвиток мобільних технологій дозволяє створювати високоякісні азартні ігри, доступні на смартфонах та планшетах. Це робить ігровий процес зручнішим та доступнішим, оскільки гравці можуть грати в будь-який час і в будь-якому місці.

Соціальні Ігри та гейміфікація. Інтеграція соціальних елементів, таких як турніри, лідерські таблиці, і спільні ігри, додає нові соціальні аспекти до онлайн-азартних ігор. Гейміфікація, застосування елементів геймплею в ігровий процес, підвищує залученість та мотивацію гравців.

Інновації у гральних продуктах відіграють важливу роль у забезпеченні тривалого зростання та популярності цифрового ринку азартних ігор. Вони не тільки покращують ігровий досвід, але й сприяють вищій прозорості, безпеці та справедливості ігрового процесу.

Збір та аналіз даних у сфері цифрових азартних ігор є критично важливим аспектом, який відкриває нові можливості для індустрії та її учасників. Цей процес включає збір великої кількості даних про поведінку гравців, їхні уподобання, звички гри, і використання цих даних для поліпшення ігрових продуктів, маркетингових стратегій, та загального користувацького досвіду [4].

Персоналізація досвіду гравця. Аналіз поведінкових даних дозволяє операторам азартних ігор налаштовувати свої продукти та пропозиції відповідно до індивідуальних переваг гравців. Це може включати персоналізацію ігрових тем, рівнів ставок, бонусних систем, і навіть рекомендацій щодо нових ігор.

Покращення взаємодії з користувачами. Аналіз даних допомагає розуміти, які функції та елементи ігор найбільше приваблюють користувачів, що сприяє створенню більш залучаючих та цікавих ігрових продуктів.

Оптимізація маркетингових стратегій. Збір даних про поведінку гравців допомагає операторам азартних ігор розробляти більш ефективні маркетингові кампанії, націлені на певні сегменти аудиторії, що підвищує рентабельність інвестицій в маркетинг.

Розуміння та запобігання залежності від азартних ігор. Аналіз даних може допомогти ідентифікувати патерни поведінки, які можуть вказувати на ризик залежності від азартних ігор. Це дає можливість операторам вчасно втручатися, пропонуючи відповідальні ігрові інструменти або обмеження.

Ухвалення даних для рішень. Збір та аналіз даних дозволяють операторам азартних ігор приймати обґрунтовані рішення щодо розвитку продуктів, розширення на нові ринки, або модифікації існуючих ігрових платформ.

Покращення безпеки та чесності. Аналітика даних може бути використана для виявлення та запобігання шахрайським діям, гарантуючи чесність ігор та безпеку транзакцій.

Збір та аналіз даних у сфері цифрових азартних ігор відіграють ключову роль у покращенні користувацького досвіду, оптимізації бізнес-операцій та забезпеченні відповідаль-

ної гри. Однак, важливо також забезпечити високий рівень захисту персональних даних та приватності користувачів [5].

Цифровізація ринку азартних ігор створює ряд викликів для державного регулювання, які вимагають уваги та адаптації з боку регуляторів. Ці виклики охоплюють широкий спектр питань, від захисту прав споживачів до міжнародного регулювання. Основні з них включають:

1. Захист прав споживачів. В цифровому середовищі, де гравці мають доступ до азартних ігор через Інтернет, забезпечення справедливості та прозорості ігор стає критично важливим. Регуляторам необхідно забезпечити, щоб онлайн-казино дотримувалися суворих стандартів справедливості та відкритості ігрових алгоритмів.

2. Боротьба з шахрайством та злочинністю. Цифрова ера відкриває нові можливості для фінансових злочинів, включаючи відмивання грошей та шахрайство. Регуляторам потрібно розробити механізми для моніторингу та запобігання таким діям.

3. Регулювання міжнародного ринку. З огляду на транснаціональний характер Інтернету, онлайн-азартні ігри часто виходять за межі юрисдикції однієї країни. Це створює складнощі для національних регуляторів, які намагаються контролювати діяльність закордонних операторів.

4. Запобігання залежності від азартних ігор. Зростаюча доступність і залученість цифрових азартних ігор може призвести до підвищення ризиків залежності. Державні органи повинні розробляти та підтримувати програми профілактики та лікування залежності.

5. Захист даних та приватності. Зі збільшенням збору та аналізу даних користувачів, регуляторам важливо забезпечити дотримання законодавства про захист даних та приватності.

6. Регулювання реклами. Реклама азартних ігор в Інтернеті може легко досягати широких мас, включаючи вразливі групи населення, такі як неповнолітні. Регуляторам необхідно розробити ефективні правила та обмеження для онлайн-реклами азартних ігор.

7. Сприяння відповідальному гральному поведінку. Державні органи мають сприяти розвитку та впровадженню інструментів відповідального грального поведінка, таких як встановлення лімітів ставок, самообмеження, та інструменти самовиключення [6].

Ці виклики вимагають від регуляторів постійного оновлення та адаптації нормативно-правових рамок, а також співпраці з міжнародними органами для ефективного контролю та регулювання цифрового ринку азартних ігор (таблиця 1).

Таблиця 1

Напрямки удосконалення державного регулювання ринку азартних ігор

Напрямок	Заходи	Очікуваний результат
Ліцензування та контроль	– Перехід до тендерної системи видачі ліцензій. – Жорсткіший контроль за діяльністю ліцензіатів. – Створення єдиного реєстру азартних ігор.	– Збільшення надходжень до бюджету. – Зменшення кількості нелегальних азартних ігор. – Підвищення рівня захисту гравців.
Фінансовий контроль	– Запровадження системи онлайн-моніторингу фінансових операцій. – Встановлення граничних сум вигравів і програшів. – Створення системи самовиключення гравців.	– Зменшення ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму. – Забезпечення відповідальності гри. – Захист гравців від надмірних витрат.
Реклама та оподаткування	– Обмеження реклами азартних ігор. – Збільшення податків на азартні ігри.	– Зменшення ризиків розвитку ігрової залежності. – Збільшення надходжень до бюджету.
Соціальна відповідальність	– Фінансування програм з протидії ігровій залежності. – Проведення інформаційних кампаній про ризики азартних ігор.	– Зменшення ризиків розвитку ігрової залежності. – Підвищення рівня обізнаності населення про ризики азартних ігор.
Міжнародне співробітництво	– Співпраця з іншими країнами в сфері регулювання азартних ігор. – Обмін досвідом та найкращими практиками.	– Підвищення ефективності державного регулювання ринку азартних ігор. – Забезпечення відповідальності гри.

Джерело: систематизовано автором

Боротьба з шахрайством та злочинністю у сфері цифрових азартних ігор є одним з найбільш важливих викликів для державного регулювання. Онлайн-платформи азартних ігор створюють унікальні можливості для шахрайства та інших видів злочинної діяльності, таких як відмивання грошей. Ефективна боротьба з цими явищами вимагає комплексного підходу, який включає наступні елементи: зміцнення нормативної бази (встановлення чітких та суворих правил для ліцензування та регулювання онлайн-казино, включаючи вимоги до прозорості та чесності ігрових механізмів); моніторинг та верифікація (впровадження систем моніторингу та верифікації, які дозволяють виявляти підозрілі фінансові транзакції та незаконну діяльність. Це може включати використання алгоритмів штучного інтелекту для аналізу транзакційних даних); співпраця з фінансовими установами (розробка механізмів співпраці між регуляторами, операторами азартних ігор та фінансовими установами для запобігання шахрайству та відмиванню грошей); міжнародна співпраця (оскільки азартні ігри в Інтернеті часто мають транснаціональний характер, важливою є міжнародна співпраця у сфері обміну інформацією та регулятивних практик); використання технологій блокчейну (блокчейн може забезпечити вищий рівень прозорості та безпеки транзакцій, що ускладнює шахрайську діяльність); освітні програми для споживачів (підвищення обізнаності серед

гравців щодо ризиків шахрайства та способів його уникнення); ефективні механізми скарг та вирішення спорів (надання гравцям простих та ефективних каналів для подання скарг та вирішення спорів у разі виникнення проблем). Боротьба з шахрайством та злочинністю в галузі азартних ігор є складним завданням, що вимагає постійної уваги та адаптації до нових викликів і технологій. Важливо, щоб регулятори та оператори працювали разом, щоб забезпечити безпечне та чесне ігрове середовище [7].

Регулювання міжнародного ринку азартних ігор в цифрову еру становить значний виклик для державних регуляторів. Основна проблема полягає в тому, що інтернет-азартні ігри не знають національних кордонів, що ускладнює контроль та нагляд з боку окремих держав. Основні аспекти регулювання міжнародного ринку включають:

1. Стандартизація регулятивних вимог. Згоди між країнами щодо мінімальних стандартів регулювання можуть допомогти в боротьбі з нелегальними азартними сайтами та забезпечити справедливі умови гри для всіх учасників.

2. Ліцензування та юрисдикція. Встановлення міжнародних угод щодо ліцензування операторів азартних ігор, з вимогою дотримуватися законодавства країни, в якій вони знаходяться, та країн, громадяни яких є їхніми клієнтами.

3. Співпраця у сфері правопорушень. Міжнародна співпраця щодо обміну інформацією та ресурсами для виявлення та протидії незаконним азартним видам діяльності, включаючи відмивання грошей та фінансування тероризму.

4. Міжнародні платіжні системи. Співпраця з міжнародними банками та платіжними системами для моніторингу та блокування нелегальних фінансових транзакцій.

5. Захист споживачів на міжнародному рівні. Розробка та впровадження міжнародних стандартів щодо захисту прав споживачів, включаючи захист даних, чесність ігор та відповідальний гральний досвід.

6. Міжнародне законодавство про рекламу. Узгодження правил щодо реклами азартних ігор для запобігання цілеспрямованому залученню вразливих груп населення або неповнолітніх.

7. Технологічний обмін. Співпраця у сфері розвитку та впровадження нових технологій для ефективного моніторингу та регулювання азартних ігор.

Ефективне регулювання міжнародного ринку азартних ігор вимагає не лише вдосконалення національних законодавчих баз, а й активної міжнародної співпраці та узгодження дій між різними країнами та міжнародними організаціями. Тільки шляхом спільних зусиль можна ефективно протистояти викликам, які створює глобалізований цифровий ринок азартних ігор.

Висновки. Цифровізація принесла революційні зміни в азартні ігри, включаючи нові можливості для інновацій, розширення ринку та покращення ігрового досвіду. Онлайн-платформи роблять азартні ігри більш доступними, пропонуючи гравцям ширший вибір ігор та зручність гри. Цифровізація створює нові виклики для державного регулювання, вимагаючи від регуляторів адаптуватися до змінюваного ландшафту, особливо щодо захисту споживачів, боротьби з шахрайством та міжнародного регулювання. Важливість захисту прав споживачів та відповідальної гри стає ще більш актуальною у цифрову епоху, з вимогою до операторів впроваджувати чесні та про-

зорі ігрові механізми. Ефективне виявлення та запобігання шахрайству та іншим видам злочинності вимагає співпраці між державними органами, операторами азартних ігор та фінансовими інститутами. Міжнародний характер онлайн-азартних ігор потребує посиленої міжнародної координації та стандартизації регулятивних рамок. Важливо знайти баланс між підтримкою інновацій і забезпеченням безпечного та справедливого ігрового середовища. У підсумку, цифровізація азартних ігор відкриває нові можливості для індустрії, але також ставить перед урядами та регуляторами складні завдання. Ефективне регулювання, що враховує швидкі технологічні зміни та глобалізацію ринку, є ключем до створення сталої та відповідальної індустрії азартних ігор.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Мельник Л. Г. Інформаційне суспільство та його вплив на публічне управління. Економіка та держава, 2019. № 2, С. 5-9.

2. Беззуб І. Чи потрібна Україні легалізація грального бізнесу: думки експертів. Центр досліджень соціальних комунікацій НБУВ. 2020. URL: http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2218:chi-potribna-ukrajini-legalizatsiya-gralnogobiznesu&catid=8&Itemid=350

3. Judgment of the European Court of Human Rights in the case "Svit Rozvag, TOV and Others v. Ukraine" on June 17, 2019 (Application № 13290/11). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/rus?i=001-193994>

4. Пояснювальна записка до проєкту Закону України «Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор» від 18.12.2019 № 2285-д. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=67682

5. International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems 10th Revision. World Health Organization. 2016. URL: <https://icd.who.int/browse10/2016/en#/F63.0>

6. Сергієнко І. В. Правове регулювання грального бізнесу: європейський досвід, практика в пострадянських країнах, перспективи України. Київ : Юридична компанія «Фомін, Сергієнко та партнери», 2015. 136 с.

7. Report on Internet Gaming and Sports Betting. The Mississippi Legislature, House Gaming Committee. 2014. URL: <http://msgaming.org/wp-content/uploads/2015/05/MGHA-Report-on-Internet-Gaming-and-Sports-Betting.pdf>